

**Rewitalizacja Europejskiego Szlaku Kulturowego
na obszarze Południowego Bałtyku
- Pomorska Droga Św. Jakuba**

RECRreate

Europejski Szlak Kulturowy w zachodniopomorskiem

Mało kto wie, że przez województwo zachodniopomorskie przebiega jeden z najstarszych i najcenniejszych europejskich szlaków kulturowych.

Projekt RECRreate ma na celu uświadomienie tego mieszkańcom i decydentom regionu i z ich pomocą reaktywację tych zapomnianych, a mających szczególne znaczenie dla Europy Dróg Jakubowych.

Od lat 80. XX stulecia średniowieczne drogi przeżywają swój prawdziwy renesans stając się atrakcyjnym europejskim produktem turystycznym pozwalającym na odkrywanie własnych korzeni, ale także na odnowę zabytków i pamiątek przeszłości.

Czas, aby i województwo zachodniopomorskie odkrywało swoje Camino.

Projekt finansowany jest z programu EWT Południowy Bałtyk

Oś priorytetowa 2.3 Atrakcyjność oraz wspólna tożsamość

Zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych
oraz dziedzictwa kulturowego dla rozwoju regionalnego

Obszar realizacji projektu

Kretinga – Gdańsk – Lębork – Koszalin – Szczecin - Greifswald

Wymiar europejski

Realizacja projektu i jego promocja dla podkreślenia jego znaczenia powinna odbywać się w odniesieniu do jego europejskiego wymiaru.

Partnerzy w Projekcie

Budżet Projektu:

Partner	budżet	85% UE	15% własne
Gmina Miasto Lębork – Lider Projektu	170 376,44 €	144 419,97 €	25 556,46 €
Powiat Lęborski	70 465,09 €	59 895,32 €	10 569,76 €
Województwo Pomorskie	26 000,00 €	22 100,00 €	3 900,00 €
Pomorska Regionalna Organizacja Turystyczna	32 459,46 €	27 590,54 €	4 868,92 €
Uniwersytet Gdański	96 600,00 €	82 110,00 €	14 490,00 €
Województwo Zachodniopomorskie	129 184,00 €	109 806,40 €	19 377,60 €
Fundacja Szczecińska	129 184,00 €	109 806,40 €	19 377,60 €
Miasto Kretinga – Litwa	100 200,00 €	85 170,00 €	15 030,00 €
Uniwersytet w Greifswaldzie – Niemcy	500 000,00 €	425 000,00 €	75 000,00 €
Razem	1 254 468,99 €	1 066 298,64 €	188 170,35 €

Cele Projektu:

1. Reaktywacja Europejskiego Szlaku Kulturowego Drogi Św. Jakuba na obszarze Południowego Bałtyku i włączenie w sieć szlaków europejskich (połączenie ze szlakami niemieckimi, skandynawskimi, francuskimi i hiszpańskimi)
2. Promocja turystyczna i kulturowa regionu - połączenie pojedynczych obiektów i miejscowości „na szlaku” w logiczną całość.

Cele Projektu c.d.:

3. Podnoszenie świadomości wśród mieszkańców i decydentów o położeniu ich miejscowości na najstarszym, największym i najcenniejszym Europejskim Szlaku Kulturowym i zachęcenie do aktywnego jego kreowania i pielęgnowania dziedzictwa kulturowego regionu poprzez m.in.
  - obyczaje i wydarzenia,
  - produkty regionalne,
  - rzemiosło,
  - folklor,
  - dbałość o zabytki i pamiątki przeszłości

Cele Projektu c.d.:

4. Włączenie w reaktywację szlaku różnych środowisk:

- władz samorządowych,
- kościołów (różnych wyznań),
- organizacji społecznych,
- szkół i uczelni
- przedsiębiorców
- rolników

Cele Projektu cd.:

5. Umożliwienie osobom starszym, niepełnosprawnym i mniej zamożnym spędzania czasu w ciekawy sposób, poznawania interesujących miejsc w atrakcyjny i niedrogi sposób
6. Aktywizacja wolontariatu (pomoc pielgrzymom, informacja itp.)

Komponenty:

1. zarządzanie projektem
2. komunikacja i promocja
3. tworzenie szlaku
4. sprawy społeczne

Najważniejsze rezultaty (komponent 3 – tworzenie szlaku):

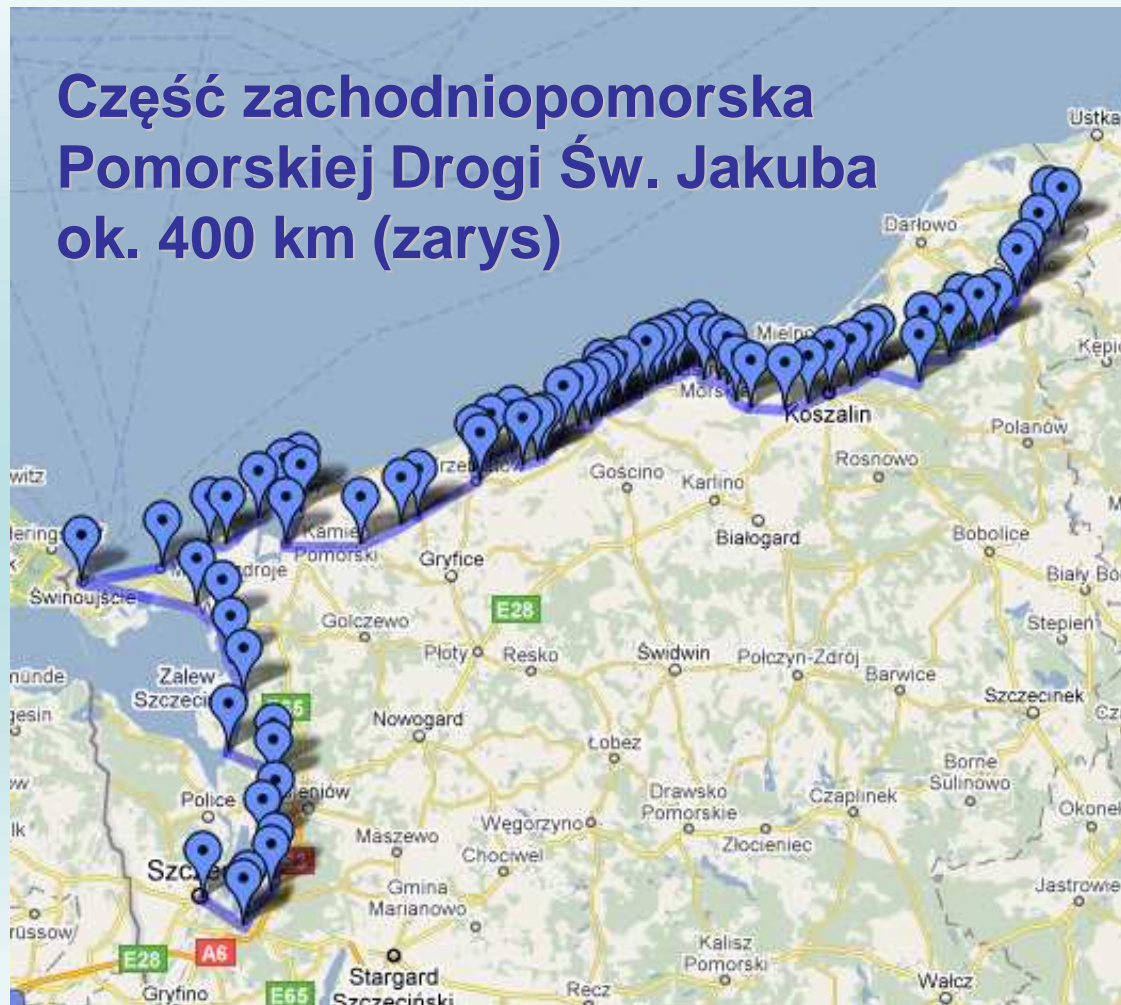
Wytyczenie i oznakowanie Pomorskiej Drogi Św. Jakuba
w części zachodniopomorskiej - ok. 400 km

Postawienie w wybranych miejscach tablic
informacyjnych (14)

Znalezienie opiekunów poszczególnych odcinków Drogi

Część szczecińska

Sarnowo
Bieczyno
Gorzysław
Nowielice
Trzebiatów – T
Cerkwica
Paprotno
Świerżno
Kamień Pomorski – T
Wrzosowo
Dziwnówek
Dziwnów
Międzywodzie
Kołczewo
Wisetka
Międzyzdroje – T
Świnoujście – T
Dargobądz
Wolin – T
Skoszewo
Żarnowo
Stepnica
Kąty
Krępsko
Komarowo
Lubczyna
Pucice
Szczecin Załom
Szczecin Dąbie
Szczecin Słoneczne – T
Szczecin Centrum – Katedra - T

Część koszalińska

Nosalin - T
Staniewice
Sławsko
Sławno
Bobrowiczki
Żygocino
Sulechówko
Bartolino
Kusice
Sieciemín
Przytok
Sianów
Kłos
Góra Chełmska – T
Koszalin – T
St. Bielice
Cieszyn
Wierzchomino
Dobrzyca
Kładno
Borkowice
Śmiechów
Pleśna
Wieniotowo
Ustronie Morskie – T
Sianożęty
Bagicz
Kądzielno
Janiska
Budzistowo

Kołobrzeg - T
Zieleniewo
Korzystno
Stary Borek
Drzonowo
Sarbia

Przykłady oznakowania w mieście: drogowskazy na słupach i budynkach

Przykłady oznakowania w mieście: na chodnikach i drogach dla rowerów

Przykłady oznakowania na drogach dojazdowych:

Przykłady oznakowania poza miastem:

Tablice informacyjne:

przy ważniejszych obiektach planowane jest postawienie tablic, które oprócz mapy Pomorskiej Drogi Św. Jakuba (w odniesieniu do mapy Szlaku Europejskiego) zawierać będą informacje o danym obiekcie.

Planuje się, że zostaną one postawione przy ważniejszych kościołach – na terenie przykościelnym.

Przykładowe oznakowania przy obiektach:

Przykładowe oznakowania bazy noclegowej:

Niezbędne wsparcie w regionie zezwoleń i pozwoleń:

Powyższe działania związane są z koniecznością uzyskania od różnych instytucji w terenie, zarządców dróg i obiektów, niezbędnych zezwoleń i pozwoleń, bez których nie będzie możliwa realizacja Projektu.

Dostępność kościołów i innych obiektów:

Wytyczonym i oznakowanym szlakiem chcemy zachęcić turystę (pielgrzyma), do odwiedzenia cennych kulturowo miejsc.

Musi iść to w parze z ich dostępnością.

Ważne są informacje, kiedy i na jakich warunkach obiekt jest dostępny dla odwiedzającego.

Np.:

- Kościół można zwiedzać 0,5 godz. przed i po nabożeństwie (podane godziny nabożeństw)
- Klucze do kościoła znajdują się u sołtysa (podanie adresu)
- W celu zwiedzenia kościoła proszę dzwonić (podanie nr telefonu kontaktowego)
- Zwiedzanie obiektu możliwe jest po uprzednim uzgodnieniu (informacja powinna być podana na stronie internetowej i w przewodniku)

Przeprowadzenie inwentaryzacji obiektów i atrakcji na Szlaku:

Sporządzenie wykazu

- obiektów sakralnych na szlaku
- innych obiektów kulturowych
- miejsc noclegowych (tania baza noclegowa, gospodarstwa agroturystyczne)

z uwzględnieniem dostępności obiektów dla osób niepełnosprawnych

- atrakcji turystycznych
- punktów informacyjnych
- lokalnych przewodników
- wydarzeń

Baza noclegowa na Szlaku:

- Schroniska
- Gospodarstwa agroturystyczne

możliwość pozyskiwania środków finansowych

- na adaptacje nieczynnych budynków i pomieszczeń
np. nieużywane pomieszczenia na zapleczu plebanii,
czy klasztoru, nieczynne i opustoszałe budynki
dworców kolejowych itp.

Najważniejsze rezultaty

(komponent 2 – komunikacja i promocja):

- przygotowanie i wydanie mapy (zaznaczenie szlaku na mapach terenowych i na planach miast)
- opracowanie przewodnika internetowego
- opracowanie i wydanie trójjęzycznego przewodnika
- przygotowanie i nagranie audio przewodników
- organizacja spotkań, konferencji, warsztatów
- organizacja Jarmarku Jakubowego
- udział w targach

Rezultaty

- Podniesienie świadomości i tożsamości mieszkańców, a także ich poczucie dumy z miejsca zamieszkania na ważnym europejskim szlaku kulturowym
- Podniesienie wśród mieszkańców regionu poczucia odpowiedzialności za pielęgnowanie przeszłości i tradycji tego zakątka Europy, w którym żyją, dla kultury całego kontynentu

Rezultaty - (komponent 4 – sprawy społeczne):

- Zachęcenie mieszkańców i turystów do aktywnego ruchu turystycznego przez różnorodne krajobrazy regionów oraz poznawania ich specyfiki kulturowej
- Ważnym elementem projektu jest „społeczne włączenie” grup docelowych, rzadziej zaangażowanych w zagraniczną wymianę turystyczną: osób starszych, niepełnosprawnych i mniej zamożnych, które często spędzają wakacje w domu.
- Aktywizacja wolontariuszy chętnych do pomocy niepełnosprawnym

Projekt RECRreate jest interdyscyplinarny

pozwała na podejmowanie wielu inicjatyw własnych lub wspólnych m.in. przez:

- gminy i powiaty „na szlaku”
- Lokalne Grupy Działania
- organizacje pozarządowe

w zakresie aktywizacji mieszkańców

(bez względu na status społeczny ekonomiczny, czy sprawność fizyczną)
do kreowania szlaku przebiegającego przez ich tereny poprzez

- regionalne rzemiosło,
- potrawy i kuchnie swojego regionu,
- tradycje, obrzędy, etc.
- dbałość o zabytki i pamiątki przeszłości
- tworzenie taniej bazy noclegowej itp.

Propozycje dla uczelni:

- Włączenie się w przeprowadzenie inwentaryzacji
- Gromadzenie informacji historycznych o drogach św. Jakuba w przeszłości w danym regionie
- Konferencje tematyczne
- Prace licencjackie, magisterskie, naukowe, dotyczące np. ekonomicznych, czy społecznych aspektów funkcjonowania szlaku i inne

Kontakt:

Ks. Paweł Ostrowski – Prezes Fundacji „Szczecińska”

koordynator projektu z ramienia Fundacji „Szczecińska”,

e-mail: fundacja@szczecinska.pl tel. 91 885 1 840, www.szczecinska.eu

sprawy kościelne, Jarmark Jakubowy, wolontariat, inwentaryzacja obiektów sakralnych

Bożena Wołowczyk – Wydział Turystyki, Gospodarki i Promocji UM WZ

koordynator projektu z ramienia Województwa Zachodniopomorskiego

e-mail: bwolowczyk@wzp.pl, tel 91 44 19 135, www.turystyka.wzp.pl

sprawy oznakowania, inwentaryzacji,
dofinansowania inicjatyw z dotacji z budżetu województwa

Anna Bleszyńska – Regionalny Punkt Kontaktowy Europejskiej Współpracy Terytorialnej - Wydział Współpracy Międzynarodowej - EWT

e-mail: ableszynska@wzp.pl, tel. 91 44 67 210, www.ewt.wzp.pl

sprawy pozyskiwania środków z programów międzynarodowych

Urząd Marszałkowski
Województwa Zachodniopomorskiego
ul. Korsarzy 34
70 - 540 Szczecin

www.wzp.pl

Fundacja „Szczecińska”
ul. Królowej Korony Polskiej 28E
70-485 Szczecin

www.szczecinska.eu